

DİL ARAŞTIRMALARI

Journal of Language Studies

Yıl/Year: 20, Dönem/Period: 2026-Bahar/Spring, Sayı/Number: 38

ISSN 1307-7821 | e-ISSN 2757-8003

HABERLER
News

Larry Vernon Clark'ın Ardından

In Memory of Larry Vernon Clark

Hilal Yıldız

Doktora Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eskişehir / Türkiye

e-posta hlyldzg@gmail.com

orcid 0009-0004-0516-6752

Atıf

Citation

Yıldız, Hilal (2026). Larry Vernon Clark'ın Ardından.

Dil Araştırmaları, 38: 333-340.

Başvuru

Submitted

10.03.2026

Revizyon

Revised

15.04.2026

Kabul

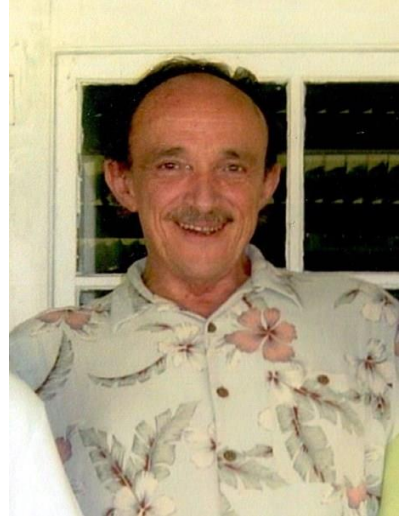
Accepted

25.04.2026

Çevrimiçi Yayın

Published Online

05.05.2026

Türk-Moğol-Mançu-Tunguz dil ilişkileri ve Türkçe Maniheist metin çalışmalarının önde gelen isimlerinden Larry Vernon Clark'ın 23 Eylül 2025 Salı gecesi Bloomington, Indiana'da 82 yaşında aramızdan ayrılması Türkoloji ve dilbilim için büyük kayıp olmuştur. Clark; çeşitli alanlardaki yetkinliği, ayrıntıları dikkatle gözden geçiren titiz yaklaşımı, sağlıklı eleştirel tutumu, konuyu veya problemi ele alış biçimi, derin analiz yeteneği ve geniş literatür bilgisiyle alanın dikkat çeken isimlerden olmuştur.

19 Temmuz 1943'te Kaliforniya eyaletinin başkenti Sacramento'da dünyaya gelen Larry Clark, Vietnam Savaşı sırasında Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri'nde görev

yapmıştır. Bu süreçte dil öğrenmeye ve dilbilim alanında uzmanlaşmaya başlamış ve Orta Asya'daki Türk dilleri konusunda önde gelen uzmanlardan biri olmuştur (e-LC).

Lisansını dilbilim, yüksek lisansını Türk dilleri alanlarında tamamlayan Clark (e-LC), alanda başvurulan temel kaynaklardan *Introduction to the Uyghur Civil Documents of East Turkestan (13th-14th cc.)* başlıklı tezi ile doktora derecesini almıştır.

Doktora tezini tamamladıktan sonra Indiana Üniversitesi Ural-Altay Dilleri Bölümünde misafir öğretim üyesi olarak ders vermeye başlamış, 1975-1980 ve 1990-1998 yılları arasında üniversitede görev yapmıştır.

Clark'ın; Eski Türkçe metinlerden özellikle Maniheist çevreye ait metinler üzerine yaptığı çalışmalar, Altay dil ilişkileri kapsamındaki çalışmaları, çağdaş Türk dillerinden Çuvaş, Türkmen ve Sarı Uyguların dilleri üzerine yaptığı oldukça kapsamlı bilimsel çalışmalar kültür, tarih, fonetik, dilbilim ve sözlükbilim gibi çok çeşitli alanlara değerli katkılar sunmuştur.

1971 yılında, Venera Tarasovna Dzhangidze'nin *Dmanisskij govor kazakhskogo dialektu azerbajdzhanskogo jazyka* adlı çalışması üzerine kaleme aldığı inceleme yazısı ile ilk çalışmasını yayımlayan Clark, araştırmalarının ilk 10 yılında Altay dilleri üzerine yoğunlaşmış 1973 yılında, Franciscan keşiş ve misyoner olan Rubruck'lu William'ın 1253-1255 yılları arasında doğuya yaptığı seyahat notlarında geçen Türkçe ve Moğolca terimleri incelediği makalesini, 1975 yılında Turfan bölgesinde bulunmuş bir Moğol sivil belgesinin tarih ve kaynağını belirlemeye çalıştığı *On a Mongol Decree of Yisun Temür (1339)* adlı yazısını, 1976 yılında Krueger'in "Strahlenberg'in 1730 Tarihli Coğrafya Eserinde Kalmuk-Moğol Sözlüğü" adlı çalışması üzerine, onun iki liste halinde verdiği sözcükler içerisinde bazı yorum hatalarını düzelttiği ve geniş malzeme barındıran Rus arşivlerindeki Kalmuk el yazmaları ile Kalmukça materyaller içeren diğer belgeleri sıraladığı değerlendirme yazısını yayımlamıştır.

Bir Moğol dili olan Buryatça üzerine yayımladığı önemli yazıları; Fischer ve Pallas'ın 18. yüzyıl Buryat sözlüklerinin edisyonunda Buryat'ı karakterize eden başlıca ses değişikliklerini ele aldığı *Two Eighteenth Century Buryat Glossaries* adlı 1976 yılındaki çalışması ile 1979 yılında Kuzey Amerika'daki İlk Moğol Çalışmaları Konferansında sunduğu ve modern biçimini büyük ölçüde kazandığı 18. yüzyıldan itibaren kayda alınmaya başlanan Buryatçada, Moğolca s, ç ve j seslerinin gelişimine dair kronoloji sorununu ele aldığı *A problem in Buryat Historical Linguistics* adlı bildirisiidir.

1977 yılında, çalışmaları arasında en çok atıf alanlardan, Moğolca kelime unsurlarının 13. yüzyıl öncesi Türk edebî dillerine girme olasılığını oldukça kapsamlı ele aldığı *Mongol Elements in Old Turkic?* adlı makalesi ile Josef Matuz tarafından tarihî-diplomatik ve dilbilimsel olarak ele alınan Kırım Tatar Hanlığı belgelerini değerlendirdiği yazısını yayımlamıştır.

Clark, Indiana Üniversitesi'nde görev yaptığı yıllarda Altay dillerinden Mançu dili üzerine dersler vermiş ve bir Mançu bülteni (Manchu Studies Newsletter) yayımlamıştır. Bülteni çıkarmaya başladığı 1977-1978 yılları arasında Strahlenberg'in kaydettiği Mançu sözcükler üzerine bir çalışmasını, 1979-1980 yılları arasında Mançu ekler dizini ve bültenin 4. sayısında (1981-1982) Mançu-Tunguz sözlükbilimi çalışmalarını

yayımlamıştır. Sözlükbilimi alanındaki çalışmasının güncellenmiş versiyonu ***Bibliographies of Mongolian, Manchu-Tungus and Tibetan Dictionaries*** adlı kitapta basılmıştır (Erdal ve BeDuhn 2018: 5).

1978 yılında yayımlanan ***The Theme of Revenge in the Secret History of the Mongols*** adlı yazısında Moğolların Gizli Tarihi'nde intikam temasını ele alarak metnin içeriği ve yazılış amacı hakkında bilgi vermiş, 1978-1979 yılları arasında “Cengiz Kağan ve 9 Paladin'in (savaşçı) 300 Tayıçiyud ile Karşılılaşması Öyküsü”nü övgü şiirleri üzerinde durarak neşretmiş, 1980 yılında Moğolcaya geçen bazı Türkçe ödünçlemeleri ele aldığı ***Turkic Loanwords in Mongol, I: The Treatment of Non-initial s, z, ş, ç*** adlı çalışmasını yayımlamıştır.

Clark, Eski Türkler ve Maniheist çevreye ait Türkçe metinler üzerine tarihsel ve dilbilimsel yöntemleri ustalıkla kullanarak oldukça kapsamlı çalışmalar gerçekleştirmiştir.

1975 yılında, o tarihe kadar bilinen Eski Uygur sivil belgelerini titizlikle ele aldığı ***Introduction to the Uyghur Civil Documents of East Turkestan (13th-14th cc.)*** adlı doktora çalışmasını savunmuştur. Çalışması, daha sonraki yıllarda bu alanda çalışan Peter Zieme, Simone-Cristiane Raschmann, Nobuo Yamada, Takao Moriyasu, Dai Matsui, Berker Keskin ve daha birçok araştırmacının çalışmalarına ışık tutmuş, oldukça verimli, sağlam bir temel sağlamıştır.

1982 yılında, günümüze ulaşan ve bütünlüğü tam korunamamış bir metnin yeniden inşasında dilbilim, dinler tarihi ve kodikoloji gibi farklı alanlardaki çok yönlü bilgi birikimiyle ortaya koyduğu ***The Manichean Turkic pothi-book*** adlı çalışmasını yayımlamıştır.

1995 yılında bir konferansta sunduğu ve henüz yayımlanmayan ***Buddhist and Muslim Turks at the Millennium*** adlı çalışması, BeDuhn'un verdiği bilgiye göre 10. yüzyıl sonu 11. yüzyıl başlarında Uygurların bazı kesimlerinin Maniheizm'i terk etmelerine sebep olan etkenleri kapsamlı şekilde ele almıştır (Erdal ve BeDuhn 2018: 8-9).

The Turkic Manichaeic Literature adlı 1997 yılında yayımlanan yazısında Türkçe Maniheist metinleri, dünya Maniheist literatürü ile uyumlu olacak şekilde 3 kategoriye ayırarak değerlendirmeye çalışan Clark, yayımlanmış tüm Türkçe Maniheist metin ve belgeleri; öğretici metinleri, litürjik metinler (itiraf metinleri) ve kilise (kutsama) metinleri sınıflandırması doğrultusunda yeniden neşretmiş ***Uygur Manichaeic Texts: Texts, Translations, Commentary*** adı altında bir araya getirdiği devasa külliyatı ilim dünyasına sunmuştur. Çalışmasının 2. ve 3. ciltleri 2013, 2017 yıllarında ***Corpus Fontium Manichaeorum*** dizisi içinde yayımlanmıştır. Sağlığı bozulmadan önce üzerinde çalıştığı, öğretici metinlerini barındıran ilk cildi ise henüz yayımlanmamıştır (e-LC).

Maniheizm'e dair tarihsel nitelikte iki çalışması bulunmaktadır. 1997 yılında Berlin'de IV. Uluslararası Maniheizm Kongresi'nde sunduğu, Böğü Kağan'ın Maniheizm'e geçişinin kronolojisi ve niteliğini, dilin Uygurlar arasında yayılışını ve resmi statüye kavuşmasıyla ilgili çeşitli kaynakları incelediği ***The Conversion of Bügü Khan to Manichaeism*** adlı bildirisi, 2000 yılında yayımlanmıştır. Uygurların Maniheizm'e geçişini incelediği ***Manichaeism Among the Uygurs: The Uygur Khan of the Bokung***

Clan adlı 2009 yılında yayımlanan makalesinde Bokung'un kişi adı değil bir boy adı olduğu fikrini savunmuştur.

Huastuanift adlı metinde geçen ve hasarlı olması sebebiyle tartışmalı kalan "arkun" teriminin Maniheizm'in temel kavramlarından, insanın tüm maddeler içinde ışık ve karanlığın karışması ile bir karışım varlık yani melez olduğunu ifade ettiğini ortaya koyduğu *Mongrels: Mankind and the Manichaeon Mixture* adlı makalesini, 2010 yılında Marcel Erdal'ın onuruna çıkarılan armağan kitabında yayımlamış Maniheist itiraf literatüründe tam olarak anlaşılammış bir terimi alana kazandırmıştır.

Clark, bu alanların yanı sıra çağdaş Türk dillerinden Sarı Uygurca, Türkmençe ve Çuvaşça üzerine değerli çalışmalar yapmıştır.

John Richard Krueger'dan öğrendiği Çuvaş dili üzerine yaptığı çalışmalar, Proto-Türkçe *-d ünsüzünün, sözcükte yakın bir hecede /r/ olduğu durumlarda Çuvaşçada *-r'ye dönüşmediğini gösterdiği 1978 yılında yayımladığı *On a Chuvash Development of *-d-* adlı makalesi ile *Turkic Languages* adlı eserde 18 sayfalık bir bölümü sunulan *Çuvaşça* başlıklı yazısı olup yazının 88 sayfalık orijinal hâli ne yazık ki henüz yayımlanmamıştır (Erdal ve BeDuhn 2018: 5-6).

1992-1993 yılları arasında Geng Shimin ile birlikte, *Sarig Yugur Materials* adlı makaleyi yayımlamışlardır. Shimin'in 1990 yılında görüştüğü 4 Sarı Uygur'un anlatılarını kaydettiği metinler ile dilin gramer yapısı ve sözlüğünü barındıran bu çalışma, Sarı Uygurların dilini bütüncül biçimde ele almıştır. 1996 yılında yayımlanan, Runik yazıtlar ile erken dönem Eski Uygur metinlerinde tanıklanan ve günümüzde yalnızca Sarı Uygurların kullandığı bir sayı sistemini incelediği *The Early Turkic and Sarig Yugur Counting Systems* adlı çalışmasını, 1994'te Berlin'de düzenlenen bir konferansta sunmuştur. 19. yüzyıl kaynaklarında Sarı Uygurların dilini konu aldığı *The Sarig Yugur Language in a 19th Century Source* çalışmasında elde ettiği sonuçları, Geng Shimin'in 70. yaş günü onuruna çıkarılan armağan kitabında alana kazandırmıştır.

Clark'ın Türkmen Türkçesi üzerine yaptığı iki büyük çalışması mevcuttur. İlk çalışması olan *Turkmen Reference Grammar* adlı kitabı, Türkmenenin yapısını bilimsel biçimde ortaya koymuş en kapsamlı betimleyici dilbilgisi kitaplarından. 700'ü aşkın sayfadan oluşan çalışması, 1998 yılında Turcologia serisinin 34. cildi olarak yayımlanmıştır. Diğer bir çalışması David Tyson ile birlikte 2007 yılında yayımladıkları *Basic Turkmen: Transcripts, Structures, Glossary*; Türkmencede günlük hayatta kullanılan örnek cümleleri içeren, dilin öğrenimine yönelik 335 sayfadan oluşan bir ders kitabıdır.

Larry Clark birçok alanda geniş araştırmalar yapmış, çalışmaları son derece çok yönlü olan bir ilim insanıydı. Ömrünü adadığı Maniheist Türkçe metinler, büyük emek verdiği Türk-Moğol dil ilişkileri araştırmaları, titizlikle ve bütüncül ele aldığı Türkmen, Sarı Uygur ve Çuvaş dillerine dair çalışmaları neredeyse bir ömre sığmayacak niteliktedir. O, bu çalışmalarının haricinde eski Türklere ait runik harfli yazıtlar, Türk dili, kültür tarihi ve edebiyatının en önemli kaynaklarından Kutadgu Bilig, 11. yüzyıl sonlarına ait, dönemin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerine ışık tutan en eski Türkçe hukuk belgeleri yani Yarkent belgeleri metinlerine de ilgi göstermiştir. Erdal bu hususta paylaştığı bir anısında; Igor Kormuşin'in Yenisey yazıtlarına ilişkin okuma önerilerini, Clark ile birlikte gözden geçirdiklerini ve onun yazıtlar konusundaki hakimiyetinin

Kormuşın ve kendisinden daha az olmadığını dile getirmiştir. Clark, üzerinde yazıt bulunan iki taş heykeli incelediği, 1978 yılında yayımlanan *Two Stone Sculptures of the Old Turkic Type from Sinkiang* adlı çalışmasıyla, bu bağlamda önemli katkılar sunmuştur (Erdal ve BeDuhn 2018: 4). 11. yüzyılda yazılan Kutadgu Bilig'in özgün yazı sisteminin dolayısıyla Karahanlı standart dilinin ne olabileceğine dair teorisini sunduğu *The Turkic Script and the Kutadgu Bilig* adlı makalesini 2010 yılında yayımlamıştır. 2005 yılında Frankfurt'ta konferansta sunduğu *In a Language They Knew and Understood: Turks and Islam in the Yarkand Documents (11th-12th Centuries)* adlı bildirisi, 2018 yılında 75 yaşına giren Clark'ın onuruna çıkarılan armağan kitabında yayımlanmıştır. Makalenin Öğr. Gör. Gözde Salur tarafından yapılan Türkiye Türkçesine çevirisi Dil Araştırmaları dergisinin 33. sayısında yer almaktadır.

Clark'ın çalışmalarında gösterdiği; dil gruplarının tarihsel ve dilbilimsel verileri hakkındaki derin bilgisi, Latince yazma malzemeye çalışma yetkinliği, diplomatik belgelerin yapısal özelliklerine hâkimiyeti, Uygurların tarihi, kültürü, siyasal ve toplumsal yapısı ve din hayatına dair kapsamlı bilgileri, ulaştığı sonuçların sağlamlığı, çeşitli uzmanlık alanlarındaki yetkinliği, oldukça geniş literatür bilgisi son derece hayranlık uyandırıcıdır (Erdal ve BeDuhn 2018: 3-10).

Onuruna çıkarılan kitapta öğrencileri Zsuzsanna Gulácsi, Geoff Childs ve Johan Elverskog onu; mütevazi, keskin zekaya sahip, öngörülü bir rehber olarak anmışlardır. Çift disiplinli bir doktora veya en azından sağlam bir disiplin temeli edinen, birincil kaynakları analiz eden, araştırma yapma becerisi olan, sorunun nasıl bulunup iddianın nasıl ortaya konulacağını kanıtlarla destekleyebilen, alan çalışmalarının yanı sıra bilgi üretiminin yöntem ve teorilerini bilen kendi gibi öğrenciler yetiştirmeye çalıştığını vurgulamışlardır. Yalnızca disiplinde uzmanlığın yeterli gelmeyeceğini, maddi sıkıntılar çekseler bile sosyalleşmelerine ve mesleki anlamda var olmalarına yardımcı olacak konferanslara katılmalarını öğütleyen Clark, öğrencilerinin alanda bir adım önde başlayabilmeleri için olabildiğince erken yayın yapmaları hususunda destek ve emek vermiştir (2018: 17-19).

23 Eylül 2025'te aramızdan ayrılan Larry Clark, Türkoloji alanında ardında yeri doldurulamaz bir boşluk bırakmıştır. Çalışmaları, Türkoloji camiasına ve alanda kendini yetiştirmeye çalışan bizlere her zaman yol gösterecek, kaynaklık edecektir

Kaynakça

- e-LC = <https://www.dignitymemorial.com/obituaries/bloomington-in/larry-clark-12533780> (Erişim Tarihi: 05.03.2026)
- ERDAL, Marcel ve BEDUHN, Jason (2018). "Scholarship of Larry Clark". *Language, Society, and Religion in the World of the Turks: Festschrift for Larry Clark at Seventy-Five* (Edt. Zsuzsanna Gulácsi). Belgium-Turnhout: Brepols, 3-10.
- ERDAL, Marcel ve GULACSI, Zsuzsanna (2018). "Publications of Larry Vernon Clark". *Language, Society, and Religion in the World of the Turks: Festschrift for Larry Clark at Seventy-Five* (Edt. Zsuzsanna Gulácsi). Belgium-Turnhout: Brepols, 11-15.
- GULACSI, Zsuzsanna, CHILDS, Geoff ve ELVERSKOG, Johan (2018). "Larry Clark as Teacher and Mentor". *Language, Society, and Religion in the World of the Turks: Festschrift for Larry Clark at Seventy-Five* (Edt. Zsuzsanna Gulácsi). Belgium-Turnhout: Brepols, 17-19.

Larry Vernon Clark'ın Yayınları**1971**

[1] Dzhangidze, Venera Tarasovna. Dmanisskij govor kazakhskogo dialekta azerbajdzhanskogo jazyka (Bakü, 1965). *Ural-Altaysche Jahrbücher*, 43: 230-234.

1973

“The Turkic and Mongol Words in William of Rubruck's Journey (1253-1255)”. *Journal of the American Oriental Society*, 93/2: 181-189.

1975

“On a Mongol Decree of Yisun Temür (1339)”. *Central Asiatic Journal*, 19/3: 194-198.

Introduction to the Uyghur Civil Documents of East Turkestan (13th-14th cc.). Doktora Tezi. Bloomington: Indiana University (Xerox University Microfilms, Ann Arbor).

1976

“Two Eighteenth Century Buryat Glossaries”. *Mongolian Studies: Journal of the Mongolia Society*, 3: 53-82.

[1] Krueger, John Richard. The Kalmyk-Mongolian Vocabulary in Strahlenberg's Geography of 1730. (Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 1975). *Mongolian Studies*, 3: 117-125.

1977

“Mongol Elements in Old Turkic?”. *Journal de la Société Finno-Ougrienne*, 75: 110-168.

[1] Matuz, Josef. Krimtatarische Urkunden im Reichsarchiv zu Kopenhagen: Mit historisch-diplomatischen und sprachlichen Untersuchungen (Freiburg: Klaus Schwarz Verlag 1976). *Ural-Altaysche Jahrbücher*, 49: 151-155.

1977-1978

“Some Spoken Manchu Words in Strahlenberg (1730)”. *Manchu Studies Newsletter*, 1/2: 91-95.

1978

“On a Chuvash Development of *-d-”. *Acta Orientalia Scientiarum Hungaria*, 32/3: 371-376.

“Two Stone Sculptures of the Old Turkic Type from Sinkiang”. *Ural-Altaysche Jahrbücher*, 50: 42-48.

“The Theme of Revenge in the Secret History of the Mongols”. *Aspect of Altaic Civilization II: Proceedings of the XVIII PIAC, June 29-July 5, 1975, Uralic and Altaic Series 134* (Edt. Larry Vernon Clark, Paul Alexander Draghi). Bloomington: Indiana University Asian Studies Research Institute, 33-57.

Aspect of Altaic Civilization II: Proceedings of the XVIII PIAC, June 29-July 5, 1975, Uralic and Altaic Series 134 (Edt. Larry Vernon Clark, Paul Alexander Draghi). Bloomington: Indiana University Asian Studies Research Institute.

[1] Grönbech, Kaare ve Krueger, John Richard. An introduction to classical (literary) Mongolian: introduction, grammar, reader, glossary (2. baskı, Wiesbaden: Harrassowitz, 1976). *Journal of the American Oriental Society*, 98: 41.

[1] Researches in Altaic Languages: Papers read at the 14th Meeting of the PIAC Held in Szeged, August 22-28, 1971 (Budapest: Akadémiai Kiadó, 1975) (Edt. Lajos Ligeti); Altaica Collecta: Berichte und Vorträge der XVII. PIAC, 3-8. Juni 1974 in Bonn/Bad Honnef (Wiesbaden: Harrassowitz, 1976) (Edt. W. Heissig); Altaica: Proceedings of the 19th Annual Meeting of the Permanent International Altaistic Conference, Held in Helsinki 7-16 June 1976 (Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura, 1977) (Edt. Juha Janhunen). *Journal of the American Oriental Society*, 98: 142-144.

1978-1979

“From the Legendary Cycle of Chinggis-qaghan: the Story of an Encounter with 300 Tayichighud from the Altan Tobchi (1655)”. *Mongolian Studies*, 5: 5-39.

1979

“A problem in Buryat Historical Linguistics” *Studies on Mongolia: Proceedings of the First North American Conference on Mongolian Studies, Center for East Asian Studies*, 13 (Edt. H. G. Schwarz). Bellingham: Western Washington University, 14-25.

[İ] Weiers, Michael. Die Sprache der Mongol der Provinz Herat in Afghanistan and Schriftliche Quellen in Moğolī, parts 1-3 (Opladen: Westdeutscher Verlag, 1972-77). *La Revue Canada-Mongolie*, 5/1: 68-85.

[İ] Zieme, Peter. Manichäisch-türkische Texte: Texte, Übersetzung, Anmerkungen (Berlin: Akademie-Verlag, 1975). *Orientalistische Literaturzeitung*, 74/4: 374-376.

[İ] Krueger, John Richard. Thirteen Kalmyk-Oirat tales from the Bewitched corpse cycle: text, glossary, translation (Indiana, Bloomington: Mongolia Society, 1978). *Journal of the American Oriental Society*, 99/3: 514.

1979-1980

“Manchu Suffix List”. *Manchu Studies Newsletter*, 3: 29-40.

1980

“Turkic Loanwords in Mongol, I: The Treatment of Non-initial s, z, š, č”. *Central Asiatic Journal*, 24: 36-59.

[İ] Hazai, György. Kurze Einführung in das Studium der türkischen Sprache (Budapest: Akadémiai Kiadó, 1978). *Ural-Altäische Jahrbücher*, 52: 172-176.

1981-1982

“Manchu-Tunguz Lexicography”. *Manchu Studies Newsletter*, 4: 45-90.

1982

“The Manichean Turkic pothi-book”. *Altorientalische Forschungen*, 9: 145-218.

1992-93

Geng Shimin ile. “Sarig Yugur Materials”. *Acta Orientalia Scientiarum Hungaricae*, 46/2-3: 189-224.

1995

“Buddhist and Muslim Turks at the Millennium”. *At the Colloquium on Pre-Islamic Central Asia, February 16* (Haz. Nicola Di Cosmo). Bloomington: Indiana University.

1996

“The Early Turkic and Sarig Yugur Counting Systems”. *Turfan, Khotan und Dunhuang: Vorträge der Tagung “Annemarie von Gabain und die Turfanforschung”, veranstaltet von der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften in Berlin 9.-12. 12. 1994* (Edt. Ronald Eric Emmerick). Berlin: Akademie Verlag, 17-49.

1997

“The Turkic Manichaean Literature”. *Emerging from Darkness: Studies in the Recovery of Manichaean Sources* (Edt. Paul Mirecki ve Jason BeDuhn). Leiden-New York-Köln: Brill, 89-141.

1998

“Chuvash”. *The Turkic Languages* (Edt. Lars Johanson ve Éva Ágnes Csató). London: Routledge, 434-452.

“The Month Name *kögeler* in the Mongol Natural Calendar”. *Bahşi Ögdisi: Festschrift für Klaus Röhrborn Anlässlich seines 60. Geburtstags* (Edt. Jens Peter Laut ve Mehmet Ölmez). Freiburg-İstanbul: Simurg, 45-58.

Turkmen Reference Grammar (Turcologia 34). Wiesbaden: Harrassowitz.

1999

“The Sarig Yugur Language in a 19th Century Source”. *Geng Shimin Xian Sheng 70 Shou Chen Ji Nian Wen Ji Beijing* (Edt. Li Zeng-xiang). Beijing: Minzu Chubanshe, 384-426.

2000

“The Conversion of Bügü Khan to Manichaeism”. *Studia Manichaica: IV. internationaler Kongreß zum Manichäismus, Berlin, 14.-18. Juli 1997* (Edt. Ronald Eric Emmerick, Werner Sundermann und Peter Zieme). Berlin: Akademie Verlag, 83-123.

2006

Krueger, John Richard; Taube, Manfred; Walravens, Hartmut; Walter, Michael L. *Bibliographies of Mongolian, Manchu-Tungus and Tibetan Dictionaries*. Wiesbaden: Harrassowitz.

2007

Tyson, David ile. *Basic Turkmen: Transcripts, Structures, Glossary*. Hyattsville: Dunwoody.

2009

“Manichaeism Among the Uyghurs: The Uyghur Khan of the Bokung Clan”. *New Light on Manichaeism: Papers from the Sixth International Congress on Manichaeism* (Edt. Jason Beduhn). Leiden: Brill, 61-71.

2010

“The Turkic Script and the Kutadgu Bilig”. *Turcology in Mainz (Turcologica 82)* (Edt. Hendrik Boeschoten ve Julian Rentzsch). Wiesbaden: Harrassowitz, 89-106.

“Mongrels”: Mankind and the Manichaean Mixture”. *Trans-Turkic Studies: Festschrift in Honour of Marcel Erdal (Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 49)* (Edt. Matthias Kappler, Mark Kirchner, Peter Zieme ve Raihan Muhamedowa). İstanbul: Pandora, 117-131.

2013

Uyghur Manichaean Texts: Texts, Translations, Commentary, Vol II: Liturgical Texts. Belgium-Turnhout: Brepols.

2017

Uyghur Manichaean Texts: Texts, Translations, Commentary, Vol III: Ecclesiastical Texts. Belgium-Turnhout: Brepols.

2018

“In a Language They Knew and Understood: Turks and Islam in the Yarkand Documents (11th-12th Centuries)” *Language, Society, and Religion in the World of the Turks: Festschrift for Larry Clark at Seventy-Five* (Edt. Zsuzsanna Gulácsi). Belgium-Turnhout: Brepols, 21-49.

Uyghur Manichaean Texts: Texts, Translations, Commentary, Vol I: Doctrinal Texts. Belgium-Turnhout: Brepols. (yakında yayınlanacağı ifade edilmesine rağmen yayınlanamıştır)